

SKÓGARVÖRLURINN Á SUÐVESTURLANDI.

STARFSKYRSLA 1963.

STARFSKYRSLA 1963.

Girðingar:

Lins og undanfarin ár var girðingum Skógræktar ríkisins á Suðvesturlandi haldið við. Stórfelldra viðgerða var hvergi þörf, enda var veturinn 1962 - 1963 snjóléttur og skemmdir af völdum snjóá í minna lagi. Hinsvegar var nauðsynlegum endurbótum á girðingu á Laugarvatnsfjalli, austan Skjálfskvía, skotið enn á frest.

Haukadalsgirðing var endurgirt frá Grjótá og vestur fyrir Skotmannsvörðu á ca. 6 km löngum kafla. Var þetta mikið verk, enda þurfti að skipta um net á löngum köflum og bæta inn í staurum. Gamla girðingin var sett upp sumarið 1938 og hefir staðið sig mjög vel, þegar miðað er við aðstæður allar, svo sem sandburð og sífellt áfok. Flokksstjórn við endurbæturnar á Haukadalsgirðingu annaðist Greipur Sigurðsson Haukadal.

X Ný girðing var sett upp á Mógilsá í Kjalarneshreppi. Nær girðing þessi yfir land Mógilsár og hluta af landi Kollafjarðar. Er girt ofan Vesturlandsvegur frá bænum á Mógilsá út á merki Mógilsár og Esjubergs, en síðan sem næst landamerkjum um Festi og upp yfir Skörð og uppundir Þverfellshyrnu í ríflega 550 m hæð yfir sjó. Síðan var girt þvert undir Þverfellinu og austur yfir Mógilsárbotna austur undir Kollafjarðará en síðan ~~niður~~ með henni niður á grundir, en þaðan er girt skánhallt í gömlu túngirðinguna ofan við Kollafjarðarbæinn. Lengd þessarar girðingar er sem næst 8.5 km. Langmestur hluti hennar liggur í brattri fjallshlíð og er millibil staura aðeins 8 m að meðaltali. Til þess að koma efni, verkferum og mönnum á girðingarstæðið voru ruddir vegir þangað, og eru þeir færir traktor og bifreiðum með drifi á öllum hjólum. Voru alls ruddir vegir og slóðar með jarðýtum 4 - 5 km að lengd. Daglega verksjórn við girðinguna höfðu þeir Vilhjálmur Sigtryggsson og Kristinn Skerfingsson með höndum.

Gróðursetning: 1963

Í skóglendi Skógræktar ríkisins á Suðvesturlandi var gróðursett sem hér segir:

Í Haukadal:

200/1000	22.700	rauðgreni	Rana Korgen	3/3	(Vaglir)
6061 5000 pl.	3.000	"	G. V. R. K.	3/3	(")
	12.000	"	R. K. E. D.	2/3	(Hall.)

2117 2000
2062 10.000
12.000

2114	4.500	rauðgreni	Bergun	3/2	(Hall.)	
	2.000	"	Conters	3/2	(")	
	500	"	Tatra	1/3	(")	
	1.825	"	Grane	2/4	(")	
2112 og 2118	10.000	Kínagreni	Umatinski	3/3	(")	Umatinski
2111	4.925	sitkagreni	Homer	2/3	(")	"
	750	"	Seward	2/3	(Fossv.)	
	250	bergfura	dönsk <i>alstrup</i>	3/0	(")	2062
	250	stafafura	Skagway	3/0	(")	
	2.000	lerki	XGraubünden	3/0	(Tum.)	
2114	500	marþöll	Cordova	3/4	(Hall.)	

Auk þess lúpinum úr 10 pokum.

Að Laugarvatni:

1.300	rauðgreni	G. V. R. K.	3/3	(Vaglir)
1.000	"	R. K. E. D.	2/3	(")

V- Íslendingareitur á Þingvöllum:

1.400	hvítgreni	✓ Lawing	2/3	(Hall.)
1.000	rauðgreni	✓ G. V. R. K.	3/3	(Vaglir)
400	sitkabast.	✓ Lawing	2/3	(Hall.)
500	bergfura	✓ Planes Pyr	2/2	(Fossv.)
500	stafafura	Skagway	2/2	(")

Í Straumsgirðingu:

300	hvítgreni	Lawing	2/3	((Fossv.)
25	sitkagreni	Homer	2/2	(")
100	bergfura	Planes Pyr	2/2	(")
200	stafafura	Skagway	2/2	(")
10	alaskaespir			
<u>75</u>	broddfura		3/3	(Hall.)

Ennfremur sé ég um gróðursetningu í Laugabólsgirðingu:

1.000 ✓	rauðgreni	Rana Korgen	3/3	(Hall.)
500 ✓	hvítgreni	P. H. S.	2/4	(")
500 ✓	bergfura	Planes Pyr	2/2	(Fossv.)
500 ✓	stafafura	Skagway	2/2	(")
100 ✓	marþöll	Cordova	3/4	(Hall.)

Í Haukadál gróðursetti flokkur nemenda úr IV bekk Kennarskólans dagana 26. - 28. maí og svo vianuflokkur úr Reykjavík frá 3. júní til 26. júní. Var grisjað fyrir mestum hluta þessarar gróðursetningar jafnóðum. Verkstjóri við gróðursetninguna í Haukadál var fyrst Kristinn Skæringsson en síðan tók Guðmundur Salbergsson við flokkstjórn til júníloka.

Þá var unnið að undirbúningi fyrir gróðursetningu næsta

árs í Haukadál. Var unnið að þessu í ágústmaíuði og grisjaðar rásir að lengd 35.770 km. Breidd þessara rása er sama og síðastliðin ár þ.e. 1.75 m að breidd (en úr miðri rás í miðja næstu 3 m). Í hverja rás eru gróðursettar tvær raðir en milli-bil plantna 1.25 m í röð. Þetta grisjaða svæði mun því nægja undir um 57 þús. plöntur. Grisjunin var öll unnin í ákvæðis-vinnu og greiddar kr. 750.00 fyrir hvern km í rásinni.

Gróðursetningin að þessu sinni var gerð neðan vegar og hófst skammt vestan við vestara Kjaftgilið. Þar var einnig gróðursett ofan vegar í smáspildu. Síðan var gróðursett austur fyrir austara Kjaftgil og allt að þverveginum, sem þar liggur niður. Einnig var gróðursett í spildu neðst með þeim vegi austan Brennigils og kringum gömlu beitarhúsatættturnar. Smá-spilda neðan vegar, undan Kolabrekkum, sem orðið hafði útundan í fyrra, var nú einnig fyllt.

6068
6170

2091. 2117

9.11.1964
39800 m²

Grisjaða svæðið fyrir næsta ár, er allt austan og sunnan þvervegarins, sem áður er nefndur og var ruddur nýr vegur af honum, samsíða veginum inn í börð, en um 250 - 300 m neðar. Flokkstjórn við grisjunina hafði Greipur Sigurðsson með höndum.

Í október og byrjun nóvember var plægt fyrir gróðursetningu allt svæðið milli Beinár og Almenningsár inn að Brennigili. Verkið var unnið með skerpiplóg á jarðýtu frá Ræktunarsambandi Biskupstungna. Skilin var eftir spilda á Kotholti, þar sem áður var gróðursett fura og sáð birkifræi.

Að Laugarvatni gróðursettu nemendur undir stjórn Þórarins Stefánssonar kennara, en á Þingvöllum vinnuflokkur úr Reykjavík.

Í Straumi gróðursettu landnemar.

Vestur á Laugaból fór Egill J. Stardal við annan mann, gróðursetti þar og lagfærði girðinguna.

Vegagerð:

Unnið var lítillega að lagfæringu á vegum í Haukadál en auk þess ruddur smáspotti eins og áður segir vegna grisjunar og gróðursetningar. Brýna nauðsyn ber til þess, að bera ofan í vegi í Haukadál á næsta ári.

Skjólbelti:

Hreinsun á eldri skjólbeltum á Hvítárbakka, Þórustöðum og Gunnarsholti var gerð með illgresislyfjum eins og sumarið 1962 og tókst allvel.

Greidd vinnulætur kr. 231.080.00

Í Gunnarsholti var gróðursett í nýtt belti, jaðarrásirnar og fóru í þær 4.300 viðjur.

Þetta belti er um 1.000 m að lengd og er samsíða fyrri beltum.

Ekkert var gróðursett af greni í skjólbeltin á þessu ári.

Mið mikla áfall, sem allur trjágróður á Suður- og Suðvesturlandi varð fyrir í aprílveðrinu 1963, skemmdi einnig skjólbeltin, en verst varð þó úti skjólbeltið á Þórustöðum. Þingvíðirinn, sem var orðinn 2 - 3 m á hæð kól alveg ofan í rót og um 85% af sitkagreninu (Mac Leod) og sitkabastarðinum (Lawing) er steindautt. Grenið var orðið hæst um 1.60 m. Viðja og birki er að kalla óskemmt.

Í Gunnarsholti fór þingvíðirinn á sömu leið og á Þórustöðum, en sitkagrenið stóð sig þar miklum mun betur og lifir a.m.k. 75% af því, sem komið var á legg.

Í Borgarfirði urðu litlar skemmdir á skjólbeltunum, nema að þingvíðirinn fór illa.

Vöxtur skjólbeltanna var alstaðar lítill, en skárstur í Borgarfirði.

Þess skal getið, að ég skrifaði grein í Ársrit Skógræktarfélags Íslands um skjólbeltatilraunir þær, sem ég hefi haft umsjón með síðan 1957 og á aðalfundi Skf. Íslands, sem haldinn var á Akureyri, flutti ég erindi um skjólbelti.

Ferðalög:

Eftirliti mínu með störfum skógræktarinnar á starfssvæðinu var hagað á svipaðan hátt, og fór ég margar ferðir í því skyni. Auk þess fór ég til eftirlits með skjólbeltum á þá staði, sem tilraunir með þau eru gerðar.

Skemmdir á trjágróðri:

Hinn 9. apríl skall á norðanstórviðri um land allt. Hér sunnanlands höfðu þá verið samfelld hlýindi um tæplega tveggja mánaða skeið. Var allur gróður tekinn að lifna enda hitastig nokkura daga 10 - 15 gráður á C. En aðfaranótt hins 10. apríl fór hitinn niður í + 12 gráður á C. Hitasveiflan hefir því verið um 20 - 22 gráður á 12 tímum. Frosti þessu fylgdi mikil veðurhæð, 8 - 9 vindstig, og stóð versta veðrið í tvo sólarhringa, en samfelldur kuldakafli hélst fram eftir mánuðinum. Var vorið síðan kalt hér sunnanlands og sumarið allt í kaldara lagi.

Bráð

~~Síðast í apríl~~ kom í ljós, að miklar skemmdir höfðu orðið á ýmsum trjágróðri. Einkum voru það alaskaösp, þingvíðir, sitkabastarður og sitkagreni. Má heita að allur þingvíðir hafi drepist ofan í rót á Suðvesturlandi. Hið sama er að segja um Alaskaöspina og sitkabastarðinn. Einkum er þetta á svæðinu sunnan Esju og um lögstu sveitir Árnessýslu. Öspin er þó all misjöfn, má sem dæmi nefna að í Laugadal, t.d. Hjálmsstöðum, hefir hún drepist en er allvel lifandi í Grímsnesi (við Álftavatn) og á Þingvöllum. Sitkagreni hefir galdið mikið afhroð og eru vanhöld að koma í ljós ennþá. Erfitt er að gera upp á milli kvæma ennþá, en suðlægari kvæmin eins og Cordova og Juneau (Fossvogur) hafa lítt látið á sjá. Uppsveitir Árnessýslu sluppu betur en lög-sveitirnar og gróðursetningar hér vestan heiðar. Þó má geta þess, að gróður í Heiðmörk slapp vonum framur við skemmdir, nema á skýldustu blettunum t.á. Vífilsstabahlíð.

Hið þurra og kalda vor og svo sumarið allt sem var að hitastigi langt undir meðallagi, hafa ávefa átt þátt í því, hve skemmdirnar af aprílveðrinu urðu miklar.

Ymislegt:

Bifreiðin R - 6656 var notuð við gróðursetningarnar í Haukadal í maí og í júní en í júlí við störf vegna skjólbelta tilraunanna. Í ágúst, september og októbermánuði var hún notuð við girðingarvinnu á Mógilsá. Þrá miðjum november til jóla var hún á leigu hjá Landgræðslusjóði vegna jólatrjáasölu sjóðsins.

Bifreiðin var endurbætt mjög fyrri hluta ársins. Sett í hana dieselvél og húsi hennar breytt og undirvagn yfirfarinn og allt annað lagfært og endurnýjað sem með þurfti. Reyndist hún mjög vel í sumar við hinar erfiðustu aðstæður.

Eins og undanfarin ár, sá ég um afgreiðslu á girðingarefni fyrir Skógrækt ríkisins í Reykjavík.

Reykjavík 27/1. 1964

E. J. E. Samund